

Redactioneel

Maxime van Haeren, Jack van der Leden
en André Nuchelmans

Het gemak en ongemak van meten

Er worden veel gegevens verzameld over en onderzoeken gedaan naar de culturele en creatieve sector. Maar wat zeggen die data en onderzoeken? Rogier Brom laat in het openingsartikel zien dat indicatoren als publieksbereik of eigen inkomsten kunnen zorgen voor een eenzijdig perspectief op kwantitatief resultaat zonder oog voor de gevolgen ervan voor het beleid van een instelling. Hij benadrukt de noodzaak van langlopende monitoring om trends en ontwikkelingen binnen de verschillende sectoren beter in kaart te kunnen brengen.

Meerdere auteurs constateren dat de afstand tussen het wetenschappelijk onderzoek en de culturele praktijk groeit. Mengden cultuurwetenschappers zich in de jaren negentig nog in het maatschappelijk debat, inmiddels hebben ze het te druk met publiceren in *peer-reviewed journals* en complexe aanvragen voor onderzoeksbeurzen, schrijven Anna Elffers en Francesco Chiaravalloti. Geïnspireerd door de keynote van Eleonora Belfiore tijdens het landelijke congres *De waarde van cultuur na corona* op 30 juni jongstleden in Utrecht, doen zij een aantal voorstellen om het gat tussen onderzoek en praktijk te dichten.

Dat cijfers niet alles zeggen, blijkt onder andere uit het artikel van Madelief van Dongen over data inzake sociale media. De analyse van die data houdt niet op bij het tellen van het aantal

likes, volgers of retweets. Daarbij speelt wat je ermee wilt bereiken een grote rol, legt media-wetenschapper Mirko Schäfer uit. Wil je alleen zenden of je ook actief in het debat mengen? Pas als je dat scherp hebt, kun je je gewenste publiek bereiken en de bijpassende sociale media kiezen.

Niet alles is even gemakkelijk te meten. Jan Willem van Bokhorst benadrukt dat onderzoek naar duurzaamheid verder moet gaan dan bijvoorbeeld het meten van de ecologische voetafdruk van een concertpodium. Ook het meten van diversiteit en inclusie stuit op problemen. Jasmijn Rana en Anouk de Koning schrijven dat de manier waarop dat in kaart wordt gebracht – op basis van biculturaliteit of migratieachtergrond – vaak ongemak oproept. Mensen voelen zich in hokjes geplaatst, zo blijkt uit hun onderzoek. Zij stellen onder andere voor uit te gaan van zelfidentificatie in plaats van de huidige top-downidentificatie in verschillende categorieën.

Ook Sjors Overman en Claartje Rasterhoff spreken van ongemak wanneer ze de steeds belangrijkere rol van data in de verantwoordingsprocessen van culturele organisaties en beleidsmakers aanhalen. Hoewel overheden zich niet met de inhoud van cultuur bemoeien, vragen ze wel verantwoording over de verstrekte subsidies. Daarmee hebben ze, naast de subsidieverlening zelf, een belangrijk instrument in handen om de sector enigszins te sturen, aldus de auteurs.

Dat databestanden ook voordelen opleveren blijkt uit de bijdragen over regionale data en *Cinema Context*, een online database voor wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van filmvertoning en -distributie in Nederland. Niet alleen onderzoekers maken er gebruik van, de collectie kent ook toepassingen voor een breder publiek. Particuliere gebruikers zijn hier zelfs actief bij betrokken. Door het datamodel van *Cinema Context* als uitgangspunt voor databases in andere landen te nemen en aan elkaar te koppelen via zogenoemde Linked Open Data biedt het bovendien bredere onderzoeksperspectieven. Doordat de data publiek toegankelijk zijn kunnen zowel wetenschap, praktijk als het publiek er hun voordeel mee doen. •